

HET WEGGEWAAIDE BANKBILLET

door

H. J. Kloppers.

HARDERWIJK, A. BERENDS.

HET WEGGEWAAIDE BANKBILLET.

Vrij naar het Fransch

DOOR

P. J. KLOPPERS.

HARDERWIJK,
A. BERENDS.

*Zoo iemand achter Mij wil komen,
die verloochene zichzelf!"*

MATTHEUS 16 : 24.

I.

 een warmen namiddag in de maand October zat een jong meisje van dertien jaren voor het geopende venster van haar kamertje. Hare vriendelijke trekken wonnen in aanvalligheid door den glans van blijdschap, die haar gelaat bedekte. Margaretha, zoo heette het meisje, legde den brief, dien zij zooeven gelezen had, op haar schoot en bekeek met aandacht een mooi nieuw bankbillet, dat voor haar op de tafel lag.

De ouders van Margaretha waren zeker arm, denkt ge, jeugdige lezers, dat alleen het bekijken van zulk een bankbillet haar zoo gelukkig maakte?

Misgeraden! Indien ge maar eens even met mij in het kamertje rondziet, zult ge spoedig van het tegendeel overtuigd zijn. Dáár bevindt zich al het nuttige, gemakkelijke en schoone, wat een meisje van haar leeftijd maar wenschen kan en het schijnt, dat er waarlijk niets gemist wordt, wat de bewoonster genot geven kan. Heden vooral heeft het kleine heiligdom van Margaretha nog feestelijker uitzicht dan gewoonlijk. Twee groote bloemruikers staan op haar kaptafel. Naast een van dezen staat een ivoren toiletdoos, geheel geopend. De stralen der zon weerkaat-

sen in een koker, een schaar, kortom in al den inhoud, uit goud vervaardigd en zeer sierlijk bewerkt. Bij de andere vaas bevindt zich een fluweelen doosje, waarin we de plaats bemerken voor een kostbaren ring, die thans zijne plaats heeft ingenomen aan den pink der bezitster.

„Wat een pracht!” roept ge. Laat het u niet verwonderen! Dezen morgen is Margaretha haar dertiende jaar ingetreden en niemand harer familie heeft haar vergeten op den heerlijken feestdag, zelfs hare goede, oude tante niet. Wel kon deze in het plattelands-stadje, waarin zij woonde, geen voorwerp koopen, waarvan zij zich vleien durfde, dat het Margaretha nieuw of aangenaam zijn zou, doch zij wist dit gebrek te verhelpen. Tante zond haar ieder jaar een bankbillet van vijftig francs, opdat Margaretha hiervoor een geschenk koopen zoude, dat haar aangenaam zijn kon.

Nu, dit kon dan ook minder kwaad; 't was maar eens in het jaar en Margaretha ging bij hare keuze en den aankoop van het gekozene trouw met hare moeder te rade. Overigens, men mocht nu en dan haar wenschen eens voorkomen, zij was toch in het geheel geen bedorven kind. Immers zij had eene vrome, verstandige moeder, die haar gansch niet in al hare begeerten toegaf. Ditmaal echter was Tante's geschenk aan Margaretha dubbel welkom. Zij had wel eens dagen lang na de ontvangst der som moeten peinzen over de beste wijze, om ze te besteden, doch nu was hare keuze reeds lang gevestigd. Terwijl zij met het gelukkigste gelaat ter wereld haar schat bezag, veranderde deze in hare gedachten langzamerhand in een schoone, groote vogelkooi op een sierlijk gedreven voet. De traliën waren zoo dun, dat zij bijna niet te zien waren, doch wat Margaretha wel duidelijk meende te zien. . . De tallooze

lieve vogeltjes met hun glinsterende kleuren, die daarbinnen rondfladderden en lustig hun liedjes zongen, misschien wel ter eere der bezitster, die ze zoo trouw verzorgde. Ziet, dat was het eigenlijk, wat haar zoo in verrukking bracht, op het oogenblik, dat wij ongenoodigd hare kamer binnentraden en nog is zij zoo ingenomen met haar denkbeeldigen schat, dat zij niet eens bemerkt, hoe het weêr daar buiten plotseling veranderd is.

Groote zwarte wolken dringen zich allengs samen en het begint duister te worden in het kamertje der gelukkige feestelinge. De wind steekt op en verheft zich steeds sterker. Groote wolken stof worden omhoog gedreven en de gele bladeren dwarrelen in de lucht rond. Welk een windvlaag! De glazen dreunen! Verschrikt rijst Margaretha op en treedt naar het venster. Een nieuwe rukwind! Zij grijpt werktuigelijk naar de tafel en redt . . . haar brief. Het bankbillet vliegt buiten het venster, wendt en keert zich honderdmaal, boven de huizen heen en . . . Weg zijn de vogelkooi met de fijne traliën en de lieve vogeltjes met hunne schitterende kleuren! Zij nemen Margaretha's vreugde mede zoover, dat er een traan langs hare wangen vloeit bij het nastaren! Arme Margaretha!

Bitter bedroefd gaat zij naar beneden en weenende klaagt zij haar leed aan hare moeder. Zij wist wel, dat deze haar niet weêrgeven zou wat zij verloren had, maar welk kind, welk meisje vooral stort de smart niet het liefst in moeder's hart over. Er zijn moeders, die hun kinderen waarlijk meer en iets beters teruggeven, dan het verlorene, dat zij betreuren.

„'t Spijt mij, kind,” zeide Magaretha's moeder, „'t spijt mij erg voor u! Toch is er nog iets, dat mij meer spijt, Margaretha.”

„Wat is dat, moe?”

„Margaretha voelt zich nu ongelukkig, niet waar?”

„Ja moe! Heb ik dan geen reden daartoe?”

„Het komt mij voor, dat Margaretha eer reden heeft tranen van vreugde te schreien. Bestaat nu waarlijk uw grootste geluk in dat geld of in de andere geschenken, die gij vandaag ontvangen hebt? Is niet het leven, dat de Heere u verlengd heeft, dat Hij u schonk, om u voor zijn hemel te bereiden, veel kostelijker in waarde? En al die weldaden, welke gij boven zoovele andere meisjes dagelijks en ook vandaag ontvangt, zoudt ge ze willen missen voor dat weggevaaide bankbillet uwer tante? Heeft Margaretha daaraan wel eens gedacht?”

„Ja, moe, maar 'tis toch altijd verdrietig, als men verliezen moet, wat men zoo kortelings ontving!”

„Ik weet niet, Margaretha! Ik denk zoo, dat we er heel dikwijls blijde om moeten zijn!”

„Blijde, moe?” vraagde Margaretha verwonderd.

„Ja, kindlief, blijde?” herhaalde hare moeder. „Ik vrees, dat Margaretha zoo vervuld is geweest met al hare mooie geschenken, dat zij vergeten heeft, dat de Heer haar oneindig kostbaarder voorrechten heeft gegeven. Al hadt gij heden niets buitengewoons ontvangen, zoudt ge toch nog gelukkig en blijde kunnen zijn, maar als ge nu bij het bezit van al die schoone voorwerpen, uwe ouders eens hadt moeten missen, wat dunkt u? Als Margaretha eens niet wist, dat de Heere Jezus haar liefheeft en haar in Zijn hemel brengen wil, wanneer ze eenmaal, vroeg of laat, haar laatsten verjaardag zal gevierd hebben. . . Zie, kind, ik geloof, dat de Heer u met dit weggewaaide bankbillet eene les wil leeren, die, ik hoop het,

niet zoo spoedig wegwaaien zal met den stormwind des levens en veel meer waarde heeft dan vijftig francs. Betere dingen moeten het hart van mijn kind vervullen en gelukkig maken; de dingen dezes levens hebben zoo weinig waarde, tenzij wij er een goed gebruik van maken."

"Ik zou dat geld toch wel goed gebruikt hebben, moe!" waagde Margaretha op te merken.

"We zullen zien, kind! Wie weet, waar uw bankbiljet heen gewaaid is? Misschien in beter handen dan de onze!"

Toen drukte de moeder Margaretha aan haar hart en gaf haar een kus op het voorhoofd. "Heer, ik dank U," dacht de vrome vrouw, "ge hebt mijn kind meer dan dubbel weêrgegeven, wat ge haar ontnomen hebt!"

II.

En nu leid ik mijne jonge lezers in een kamertje, dat vrij wat van Margaretha's lief vertrekje in uitzicht verschilt. Het ligt in een dwarstraat, tegenover de woning van Margaretha's ouders, op de vijfde verdieping van een groot huis. Ook hier bevindt zich een meisje, ongeveer van Margaretha's jaren, dicht bij het venster. Louise ligt op een stoel geknield en terwijl hare ellebogen op de vensterbank steunen, laat zij het hoofd in hare handen rusten. Zij ziet naar buiten, naar de donkere lucht. De wolken trekken saâm, de wind blaast door hare goudgele lokken, zij voelt het niet. Met hare ge-

dachten is zij daar binnen en van tijd tot tijd slaat ze een droeven blik in de kamer. Ginds op dat schamele bed rust haar moeder. Hare vermagerde wangen zijn doodsbleek en nauwelijks bespeurt men de ademhaling van de kranke. Mager en bleek is de moeder al geweest, sinds vader stierf en zij, bij al haar overspannen arbeid, om in het onderhoud van haar en haar dochter te voorzien, nog gebrek lijden moest. Is het wel vreemd, zoo Louise's oogen beurtelings van hare lijdende moeder op de ledige kast staren en, zich dan weér vol tranen naar de zieke wenden? Ach, zoo gaarne zou zij hare moeder eenige versterkende spijs geven, maar . . . die kast is ledig, geheel ledig.

Dan weder dwaalt haar blik naar de zwarte wolken daarboven. Zij zijn toch niet zoo donker, als het daarbinnen in het kamertje is en lang zoo donker niet, als in haar hartje. Dáár woont God immers en van Hem alleen kan zij op hulp hopen. Zij bidt slecht om eene geringe zaak, zij vraagt aan God, dat Hij haar de middelen verschaffe, om hare moeder een goede soep en een stukje versch brood te geven. Maar dan moet er wel een wonder gebeuren, zoo meent zij. Eerst kortelings kwamen zij te Parijs en zij kennen er niemand dan de winkeljuffrouw, voor wie zij beiden werkten, doch wier deur zich sloot, sedert hare arme moeder ziek was.

Waarlijk, Louise had verdriet! Wel ziet zij den storm opkomen, maar wat deert haar dat? De heldere zonnestralen schenen slechts te spotten met haar leed en de hemel was immers in hare ziel ook zoo blauw niet. Neen, zoo is het beter! De wind verkoelt haar brandend voorhoofd en dat jagen der wolken, dat dwarrelen der dorre bladeren, dat gekletter der leien geeft haar eenige afleiding. Toch zou menig-

een bang geworden zijn te midden van zulk een weêr in haar kamertje op de vijfde verdieping. Zij ziet niet eens, hoe hoog ze woont, want daar beneden is alles één stofwolk.

Louise staart de gele bladeren na, die als dwazen in het rond springen en nergens rust vinden, nu eens tot eene verbazende hoogte opstijgen en dan weêr neêrvallen op hare hand of op de vensterbank. Plotseling verheft zich een rukwind, veel heviger dan de vorige; zij moet de beide handen voor de oogen houden, om niet blind te worden door de hoog golvende stofwolken.

Nu is alles stil! 't Is of deze laatste vlaag de lucht schoon vaagde! Een heldere zonnestraal schijnt door het raam in het kamertje en ook op de vensterbank. Wat ligt daar? Bevende neemt Louise het papier op en zij kan hare oogen nauwelijks gelooven. Een bankbillet van vijftig francs! Hoe kwam het daar? Haar klopt bijna hoorbaar, een blos van verrukking gloeit op hare wangen en een heldere zonnestraal schijnt in haar duistere ziel. God heeft haar gebed verhoord, zij meent, dat zij het bankbillet rechtstreeks uit den hemel ontvangen heeft.

Zij vliegt naar het bed, maar moeder slaapt gerust en zij zal haar voor geen vijftig francs storen. Zij bedenkt zich niet lang, grijpt een mandje, dat aan den muur hangt, opent zacht de deur en snelt, twee treden gelijk afstijgende, naar beneden. God heeft haar gebed verhoord! Als moeder wakker wordt, zal Louise haar de soep en het versche brood kunnen geven, waarnaar zij zoolang voor haar heeft verlangd. En dan? Vijftig francs is een ware schat voor een bewoonster van de vijfde verdieping! o Moeder heeft veel versterkende middelen noodig, om beter te worden en te kunnen werken.

Waarlijk, gij zoudt Louise niet gekend hebben, als ge haar met haar mandje vol, een versch brood onder den arm en het geld, dat zij voor haar bankbillet ingewisseld had, in haar voorschoot, hadt zien terugkeeren. Hare gelaats-trekken, zooeven nog zoo droevig en somber door de zorg voor hare lieve moeder, waren thans tot een blijden glimlach geplooid. De tranen kwamen haar in de oogen, toen zij de deur van haar huis in de verte zag; tranen van dankbaarheid jegens den Heer, die haar gebed verhoord had en haar juist zóó naar haar lieve moeder deed terugkeeren, als zij dit een oogenblik te voren zoo vurig had gewenscht.

Dicht bij de deur van hare woning ziet zij twee bedienden, in rijke liverei gedost. Zij schijnen iets te zoeken, althans nauwkeurig doorvorschen zij alle hoeken en bochten ten der straat. De nieuwsgierigheid en een vreemd angstig voorgevoel drijven Louise naar hen heen. Zij stond gereed, een van hen te vragen, of ze wellicht iets verloren hadden, toen zij iets van het gesprek der bedienden opving.

„'t Is nog al gelukkig, dat het er op een bankbillet meer of minder niet aankomt. Als 't van een onzer was, zou 't erger zijn!”

Louise verbleekt. Het bankbillet kwam dus niet uit den hemel! Het was van een ander en zij moest het teruggeven. Teruggeven? Dat kon zij al niet meer en bij de gedachte daaraan werpt ze een droevigen blik op haar mandje. Hoe het ook ware, zij moest alles eerlijk bekennen. Louise wendde zich nu tot een der lakeien en zeide:

„Mijnheer, zoekt u een bankbillet?”

„Ja, kind! Hebt gij er een gevonden?”

„Gevonden? Neen, maar het lag straks op de vensterbank, boven op ons kamertje, ginds!”

„Dan wilt ge het mij wel weêrgeven, niet waar meid? Het behoort aan onze jongejuffrouw, die het uit het venster liet wegwaaien.”

„Ik kan het niet weêrgeven!” stamelde Louise en een blos van schaamte kleurde haar bleeke wangen. „Ik heb er wat van uitgegeven, om mijne arme, zieke moeder wat soep te koopen en een brood. Ik had er om gebeden en ik meende...”

„Wat meendet ge, meid? Dacht ge misschien, dat het uit de lucht gevallen was?” vraagde de bediende, spottend lachend.

„Ja, mijnheer!” antwoorde Louise ongekunsteld.

De lakei zag haar wantrouwend en ongeloovig aan, en dacht eerst, dat dit „ja” door onbeschaamdheid of bedrog ingegeven was. De beschroomde en eenvoudige oogopslag van Louise, die daar voor hen stond, alsof zij haar vonnis uit zijn mond verwachtte, overtuigde hem van het tegendeel. Hij wendde zich tot zijn makker en zeide zacht:

„’k Wilde wel, dat we het kind niet gezien hadden. Ik mag wel lijden, dat het geld blijft, waar het heen gewaaid is; ’t is hier veel beter besteed dan bij ons!”

„Is uwe moeder arm?” vraagde de andere aan Louise.

„Ja, mijnheer, sinds moeder te zwak is om te werken, moot zij honger lijden en ik was zóó blij: ik hoopte haar met dit geld beter te zien!”

„Meisje, ga met ons naar de Juffrouw! Vertel het haar, juist zooals het is en als zij dan een hart heeft als ik... Nu, als het mijn geld was, dan wist ik het wel! Ge zoudt

er althans een goede fooi van hebben voor het bewaren!" mompelde hij en nam Louise bij de hand. Zij sloegen den hoek om en welhaast bevonden zij zich voor eene prachtige woning. Een der bedienden draaide de voordeur open en liet Louise in een zijkamertje, waar hij haar verzocht een oogenblik te wachten. Daarna begaf hij zich naar zijne meesteres.

"Hebt ge niets er van bespeurd, Karel!" vroeg Margaretha's moeder bij het binnenkomen.

"Ja, mevrouw!" antwoordde de lakei. "Daar staat een arm kind beneden uit de Rue des Zij zegt, dat het op de vensterbank van hun kamertje op de vijfde verdieping lag. Hare moeder schijnt zeer arm en doodziek, althans zij betuigt, dat zij vurig om wat soep voor hare moeder gebeden had en toen meende zij, dat het bankbillet te harer hulpe uit de lucht gevallen was. Zij schijnt mij te eenvoudig, om te liegen, maar ze heeft er wat soep en brood voor gekocht. Als het mijn geld was, dan wist ik het wel, mevrouw!"

Zijne meesteres glimlachte en zeide, dat zij schellen zou, als ze het meisje binnen wenschte. Karel vertrok, om Louise nog eens een oogenblikje geduld te verzoeken. Margaretha intusschen had een glans van verrukking op hare wangen gekregen, toen zij Karels eerste woorden gehoord had. Langzamerhand echter was de trek der vreugde van haar gelaat verdwenen en had nu eens plaats gemaakt voor spijt, dan voor medelijden. Hare moeder zag, dat zij met zichzelf in strijd was en wilde haar helpen.

"Kind, de Heer heeft uw geld aan beter adres gezonden dan uwe tante, hoe goed deze het ook meende. Hoe denkt ge er nu over?"

„'k Weet niet, moe! Wat dunkt u?”

„Ik geloof, lieve Margaretha, dat ge, om thans gelukkig te zijn, uw geld moet laten waar de Heer het gezonden heeft.”

„Geheel, moe? Alles?” vraagde Margaretha verwonderd en een heete traan werd onwillekeurig aan hare oogen ontperst. Hare moeder glimlachte pijnlijk, maar antwoordde kalm:

„Alles, Margaretha, alles! 't Is mij, alsof de Heer zelf aan mijn lieve kind vraagde: „Ik heb u zooveel gegeven, Margaretha! Wilt ge mij dat eene bankbillet wel geheel afstaan?”

Andermaal werd er een moeielijke strijd in Margaretha's hart gestreden. Geheel afstaan? En dan haar vogelkooi en al die lieve vogeltjes met hunne schitterende kleuren en hun liefelijk gezang? Doch als zij het weigerde en als de moeder van het arme kind eens stierf, of als deze eens gebrek leed met haar dochttertje, of . . . als het terugnemen van dat geld aan het kind der weduwe eens veel tranen kostte, tranen, veel edeler dan die, welke Margaretha straks om hare vogelkooi geschreid had. 't Kon alles goed afloopen en de Heer kon die arme vrouw best genezen zonder haar bankbillet. Maar toch . . . zou zij het den Heer weigeren, die haar zoo liefhad? Zou zij Hem zoo bitter bedroeven op een dag, waarin Hij haar zoo gelukkig gemaakt had . . .

„Moe, laat u dat meisje niet binnenkomen?”

„Is Margaretha dan gereed!”

„Ja, Moe, zij zal het geheel houden!”

Margaretha's moeder sloot haar dochter in de armen en drukte een kus op haar wang.

„Zij zou het toch van mij gehad hebben, kind, indien gij

het uwe teruggenomen hadt, maar zóó zie ik het oneindig liever. Mijn kind moet leeren haar liefsten wensch den Heer te offeren en geheel te offeren, hoe moeilijk dit soms valt. Geloof mij, kind, het is zaliger te geven dan te ontvangen."

Intusschen had ook eene andere kleine heldin een bangen strijd met haar eigen hart gevoerd. Een stroom van gedachten verdrongen zich in Louise's hart, toen zij zich alleen in het zijkamertje bevond. Wat een pracht hier en ginds bij hare arme moeder . . . ziekte en gebrek. Hier zou men het gemis van dat geld niet eens bemerkt hebben en welk een heerlijke verandering zou het op het gindsche bovenkamertje veroorzaakt hebben! Zij dacht niet aan de mogelijkheid, dat ze het geld zou behouden. Zij dacht aan hare moeder. Zij zag naar haar mandje en weende bitter. „Dwaas,” zeide een stem daar binnen, „wat hadt ge ook bij die mannen noodig? Had u gehouden, alsof ge van niets wist! Ze zouden het immers aan uw neus niet zien! Niemand zou er iets van geweten hebben!” Zij verschrikte. 't Was, als lag moeder daar vlak voor haar; als richtte de zieke zich op en zag zij haar kind met weenende oogen aan. Het brood rolde Louise onder den arm uit van schrik. Zij bukte zich, om het op te rapen. „Nee, moeder,” dacht ze, „ge zoudt niet beter worden, als Louise eene diefegge werd, ik zal het teruggeven!” En toch, de menschen zullen haar daarvoor houden. Zij heeft immers reeds van het geld gebruikt en dát kan ze ten minste niet teruggeven. Men zal immers haar soep en haar brood niet willen aannemen. „Dwaas!” riep die stem weêr, „ge hebt het toch gevonden en er komt u iets van toe voor het terugbrengen! Ge hadt het evengoed geheel

kunnen houden!" De deur stond op een kier. Zij kon er zoo uitsluipen en dán . . . „Louise," bonsde het daarbinnen, „mijn kind, met gestolen geld! Vreest mijn Louise dan den Heer niet!"

„Zwijg, booze verleider!" zuchtte het arme kind en 't was, alsof moeder ginds de tranen afdroogde en haar een kus beloofde bij het te huis komen. Weinige oogenblikken later stond Louise bevende in de rijke huiskamer van Margaretha's ouders. Zij durfde bijna de oogen niet opslaan en haar hart klopte hevig.

„Hoe komt ge aan dat geld, kindlief!" vraagde Margaretha's moeder.

Met weinige woorden verhaalde nu Louise aan haar en aan Margaretha alles, wat wij reeds weten. „Het was dwaas van mij!" zeide zij, „maar ik meende, dat het billet regerecht uit den hemel tot mij kwam, omdat ik God gebeden had, mij toch wat te geven voor moeder. Ik kan het u niet teruggeven, jufvrouw," ging zij voort, zich tot Margaretha's moeder wendende, „ik heb het gewisseld en dit heb ik er voor gekocht." Hierbij wees zij op haar mandje en op haar brood. „Wilt u zoolang tevreden zijn met het overige, totdat . . ." Zij hield op en, in tranen uitbarstende, hield zij Margaretha haar voorschoot met het geld voor. Deze weende insgelijks en wachtte een oogenblik met het antwoord.

Toen zij weêr spreken kon, drukt zij Louise hartelijk de hand en zeide: „Neen, Louise, gij hebt u niet vergist! God heeft u werkelijk dat geld gezonden en ik dank Hem, dat Hij mijn bankbillet zulk eene reis heeft laten maken. Ik wil er niets van terughebben, houd het alles en ik hoop, dat we daardoor uwe moeder onder Gods zegen beter mogen zien.

Dat is honderd maal meer waard dan mijne vogelkooi met al wat er in is."

"Maar, juffrouw, dat . . ." stamelde Louise, doch Margaretha's moeder viel haar in de rede en zeide :

"Louise, ga nu maar gauw naar huis en dank met uwe moeder den Heer voor Zijne liefde. Wij doen het met u, kind!"

Louise kustte de handen der edele vrouw en hare dochter, doch wist geen woorden te vinden om haren dank uit te drukken. Daarna vloog zij over de straat, om hare moeder alles te vertellen. Met een bewogen hart oogde Margaretha haar na en toen het arme kind eindelijk uit haar gezicht verdwenen was, zeide zij :

"Moe heeft gelijk : het is zaliger te geven dan te ontvangen ! Ik wil voortaan het bankbillet van tante zóó besteden !"

"Daarover spreken we later nog eens, kind!" antwoordde hare moeder.

Drie maanden later bracht Louise's moeder het naaiwerk, dat zij die week voltooid had, aan het groote heerenhuis en zij werd ruim betaald. Margaretha had nog geen spijt over haar weggewaaid bankbillet en Louise . . . ontmoetten we later nog eens weder, kinderen!

HET MORGENROOD
IN HET ZUIDEN
een verhaal door

P. J. KLOPPERS.

KERSTBOOM OF KERSTFEEST
door
P. J. KLOPPERS.

Beiden met plaat en geill: omslag.
